

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 30/2013 vp

Suomen itsenäisyyden juhlarahaston Sitran toimintakertomus vuodelta 2012

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 10 päivänä syyskuuta 2013 lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi Suomen itsenäisyyden juhlarahaston Sitran toimintakertomuksen vuodelta 2012 (K 6/2013 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina
- yliasiamies Mikko Kosonen ja johtaja Veera Heinonen, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra.

SITRAN TOIMINTA

Vuosi 2012 oli Sitran 45. toimintavuosi. Vuoden aikana Sitra jatkoi riippumatonta ja aktiivista toimintaansa edistääkseen Suomen vakaata ja tasapainoista kehitystä. Toimintaympäristö oli kertomusvuonna vaikeasti ennustettavissa. Kilpailukyvyyn ja huoltosuhteen heikkeneminen lisäsi paineita rakenteellisiin uudistuksiin.

Kertomusvuonna toteutettu organisaatiomuutos merkitsi siirtymistä ohjelmajohdosta toiminnasta matriisimaiseen työskentelyyn. Toimintaa ohjaaviksi teemoiksi valittiin Ekologinen kestävyys ja Elinvoimainen ihminen ja kannustavat rakenteet.

Liiketoiminnan kehittäminen oli edelleen yksi Sitran toiminnan kivijaloista. Sitra irtautui vuoden aikana kokonaan kuudesta yrityksestä ja osittain yhdestä yrityksestä. Uudet yritys-sijoitukset suunnattiin teema-alueiden strategisille kohdealueille. Vuoden aikana Sitra teki ensisijoisuuden viiteen yritykseen, ja vuoden lopussa Sitran pääomasijoitussalkussa oli 35 yritystä. Sitran peruspääoman markkina-arvo oli 651 miljoonaa euroa. Kertomusvuonna sijoitusomaisuus tuotti 10,4 %, kun tuotto edellisvuonna oli -8,0 %. Tavoitteena on kehittää peruspääoman vastuullisen sijoittamisen menetelmiä ja toimintatapoja.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Sitra on kertomusvuonna saattanut loppuun vuoden 2011 syksyllä aloitetun, merkittävän sisällöllisen ja toiminnallisen uudistuksen. Erillis-

tä ohjelmista siirryttiin yhteistä visiota toteuttaviin teemoihin ja avainalueisiin. Talousvaliokunta on aiemmassa, vuoden 2011 kertomusta koskevassa mietinnössään pitänyt näitä strategi-

sia muutoksia oikeasuuntaisina. Uudistuksilla on pyritty nopeuttamaan Sitran kykyä reagoida toimintaympäristön muutoksiin, selkeyttämään strategisen ja operatiivisen työn yhteyttä sekä varmistamaan painopistealueiksi valittujen toimintojen riittävä resursointi. Kertomusvuoden toimintaa on leimannut toimintaympäristön epävakaus; pitkittynyt talouden taantuma sekä rakennemuutoksen jatkuminen muodostavat haasteellisen lähtökohdan uusien liiketoimintamallien kehittämiseksi.

Toimintaa ohjaaviksi teemoiksi valittiin Ekologinen kestävyys ja Elinvoimainen ihminen ja kannustavat rakenteet. Talousvaliokunta toteaa näiden teemojen olevan varsin laajoja. Kun esimerkiksi Elinvoimainen ihminen ja kannustavat rakenteet -teema käsittää hankkeita, joissa kehitetään lainvalmistelua, edistetään luonnon terveys- ja hyvinvointivaikutusten liiketoimintahyödyntämistä, kehitetään kansalaisten sähköistä asiointia ja joudutetaan julkisen tiedon avaamista, herää kysymys teemojen määrittelyn tarkoituksesta. Teeman ohjaava vaikutus näyttää varsin ohuelta avainalueiden projektien aiheiden valinnassa. Kertomuksen mukaan uusien avainalueiden ideointiin kehitettiin prosessi Sitran sisäisen liiketoimintafoorumin toimintamallin pohjalta. Valiokunta katsoo, että toimintakertomuksessa tulisi olla kuvausta siitä, minkälaisella menettelyllä valittuihin aiheisiin on päädytty.

Kertomusvuonna saatettiin loppuun hankekokonaisuudet Kansalaiset ja energiatehokkuus, Rakennettu ympäristö, Uudistuva maaseutuajattelu sekä Vihreän talouden lähiratkaisut. Hankkeet saatiin toteutettua suunnitellusti lukuun ottamatta Vihreän talouden lähiratkaisut -hanket-

ta, jota päätettiin jatkaa vielä vuonna 2013 tavoitteiden saavuttamisen varmistamiseksi. Kertomuksesta ei käy ilmi, mitkä tekijät johtivat siihen, ettei tavoiteaikataulussa pysytty tämän hankkeen suhteen.

Asiantuntijakuulemisessa on tullut esille, että Sitran toiminnan tuloksellisuutta seurataan hankekohtaisesti usean vuoden ajan. Toimintakertomus olisi luonteva yhteys tuloksellisuusanalyysin esittämiselle. Talousvaliokunta on aikaisemmassa mietinnössään (TaVM 4/2012 vp) käsitellyt ongelmaa, joka liittyy menestyspotentiaalia omaavien avausten jalkauttamiseen. Menestyskioski- ja palvelusetelihankkeita. Sitran toiminnan tuloksellisuuden ja yhteiskunnan kokonaisedun kannalta olisi olennaisen tärkeää, että hyvien käytäntöjen tehokkaampaan levittämiseen löydetäisiin uudenlaisia ratkaisuja. Tällä hetkellä käytössä olevat ratkaisut eivät näytä johtavan innovaatioiden jalkautumiseen julkishallinnon arkeen halutulla tavalla.

Sitra on kertomusvuonna edelleen jatkanut roolinsa selkeyttämistä liiketoimintarajapinnassa. Sitra profiloituu ennen kaikkea kokeilujen käynnistäjänä ja uusien toimijoiden verkottajana. Suoraa sijoitustoimintaa on vähennetty ja resursseja on kohdennettu yritysten systemaattiseen verkottamiseen. Talousvaliokunta pitää näitäkin linjauksia oikeasuuntaisina.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväksi kannanoton,

että eduskunnalla ei ole huomautettavaa kertomuksen johdosta.

Helsingissä 27 päivänä marraskuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Mauri Pekkarinen /kesk	Pia Kauma /kok (osittain)
vpj.	Marjo Matikainen-Kallström /kok	Jukka Kärnä /sd
jäs.	Lars Erik Gästgivers /r	Jari Myllykoski /vas
	Teuvo Hakkarainen /ps	Martti Mölsä /ps
	Harri Jaskari /kok	Sirpa Paatero /sd
	Antti Kaikkonen /kesk	Arto Pirttilahti /kesk
	Johanna Karimäki /vihr (osittain)	Kaj Turunen /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Teija Miller.